

Culturele diversiteit in opgroeien en opvoeden: feiten en cijfers

factsheet

Inleiding

Allochtone jeugd krijgt vooral veel aandacht wanneer zich problemen voordoen. Van tijd tot tijd zijn er incidenten die leiden tot een opleving van die aandacht. Daardoor verdwijnt uit het oog dat allochtone jongens en meisjes zich in veel opzichten niet meer onderscheiden van hun autochtone leeftijdgenoten. Toch verdienen zij speciale aandacht: omdat bijna een kwart van alle jeugdigen in Nederland van allochtone afkomst is en omdat voor hen veel zaken nog niet vanzelf gaan. Om aan te geven hoe 'Nederlands' die allochtone jeugd is: ruim 80 procent is in Nederland geboren en behoort dus tot de tweede generatie. In deze factsheet gaat het over jeugd uit de vier grote traditionele migratiegroepen: Turken, Marokkanen, Surinamers en Antillianen.

De aandacht van beleid en publieke opinie is in het verleden vooral gericht geweest op problemen die bepaalde groepen jeugdigen hebben of veroorzaken. Intussen zijn er ook positieve ontwikkelingen te zien. Met name op de terreinen onderwijs en arbeidsparticipatie is de situatie van allochtone jeugdigen verbeterd. De instroom van Turkse en Marokkaanse jongeren in het hoger onderwijs is sinds 1995 verdubbeld. Vergeleken met tien jaar geleden nemen meer jonge allochtonen deel aan de arbeidsmarkt en komen zij ook hoger op de beroepenladder. Maar de verschillen met autochtone jeugd zijn nog niet verdwenen: niet-westerse allochtone jongeren hebben minder vaak een betaalde baan. Dat geldt met name voor jongeren van Turkse en Marokkaanse herkomst (Gijsberts e.a. 2012). En ook op andere gebieden zijn er nog altijd verschillen met autochtone jeugd.

Problemen komen vaker voor in gezinnen met bepaalde kenmerken. Voorbeelden daarvan zijn een laag inkomen, opgroeien in een eenoudergezin, niet-westerse afkomst en een laag opleidingsniveau van de moeder. In gezinnen met twee of meer van deze risicokenmerken zijn vaker problemen in de ontwikkeling en opvoeding van de kinderen. Bij niet-westerse allochtone gezinnen in Nederland zijn vaak een aantal van die risicofactoren aanwezig.

Wat is er precies bekend over het functioneren van allochtone jeugdigen binnen de Nederlandse samenleving? Welke verschillen zijn er tussen autochtone en allochtone jeugdigen en tussen de verschillende allochtone groepen? In antwoord op deze vragen biedt deze factsheet een overzicht van cijfers over het functioneren van allochtone jeugdigen en hun gezinnen op de terreinen opvoeding, welbevinden en onderwijs en werk.

Enkele demografische gegevens

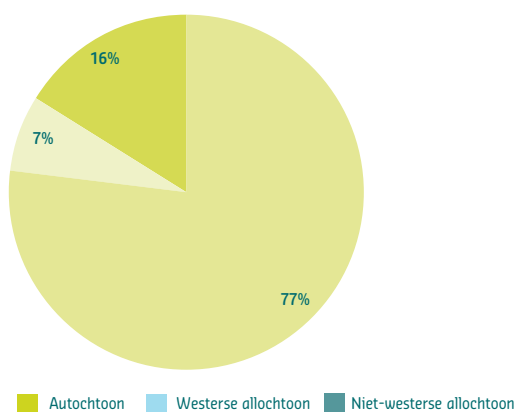
Ongeveer 20 procent van de Nederlandse bevolking is van allochtone herkomst. Deze groep is naar verhouding jong en daardoor is er relatief meer alloch-

tone jeugd: van alle 0 tot 25-jarigen is bijna een kwart allochtoon. En hiervan valt tweederde onder de noemer niet-westerse allochtoon.

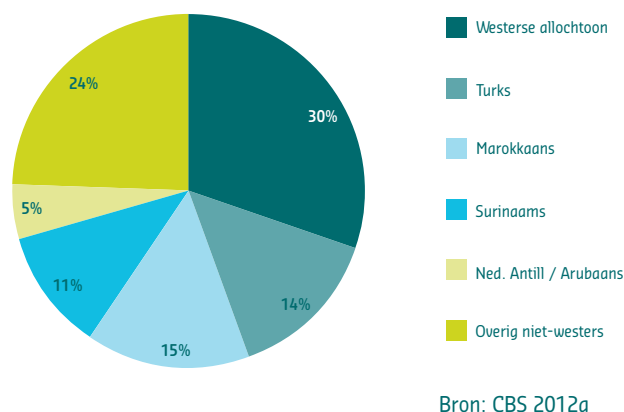
De diversiteit binnen de groep niet-westerse allochtonen is groot. Het gaat om personen die uit veel verschillende landen afkomstig zijn, die zeer diverse culturele en migratieachtergronden hebben en die uiteenlopende sociale posities innemen. De diversiteit neemt alleen maar verder toe nu steeds meer nieuwe groepen deel gaan uitmaken van de niet-westerse allochtone bevolking. Marokkanen en Turken vormen de grootste groepen niet-westerse allochtonen, gevolgd door Surinamers en Antillianen. Binnen deze groepen zijn er veel jeugdigen: 47,6 procent van de Marokkanen in Nederland is jonger dan 25 jaar, 41,7 procent van de Turken, 34,2 procent van de Surinamers en 43,5 procent van de Antillianen.

De meeste allochtone jeugdigen zijn zelf in Nederland geboren. Hun ouders zijn uit hun land van herkomst naar Nederland gekomen. Nog geen 20 procent van de allochtone jeugd tussen 0 en 25 jaar is in een ander land dan Nederland geboren.

Bevolking van 0 tot 25 jaar

Allochtone bevolking 0 tot 25 jaar naar herkomst

Bron: CBS 2012a

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) hanteert de volgende definitie van 'allochtoon'.

Iemand die in Nederland woont (en staat ingeschreven) en van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen personen die zelf in het buitenland zijn geboren (de eerste generatie) en personen die in Nederland zijn geboren (de tweede generatie) (CBS 2012a). Het CBS maakt onderscheid tussen westerse en niet-westerse allochtonen. Niet-westerse allochtonen zijn afkomstig uit Turkije, Afrika, Latijns-Amerika en Azië (met uitzondering van Japan en Indonesië).

Gezin

In Nederland wonen bijna 2,5 miljoen gezinnen (CBS 2012a). Onder een gezin verstaan we een of twee ouders met minstens één kind in de leeftijd van 0 tot 25 jaar. Een paar jaar geleden was in 13 procent van alle gezinnen ten minste een van de ouders van niet-westerse afkomst (Boekhorn & de Jong 2008). Dat percentage zal sindsdien niet sterk veranderd zijn, zodat er ongeveer 325.000 allochtone gezinnen zijn.

Eenoudergezinnen

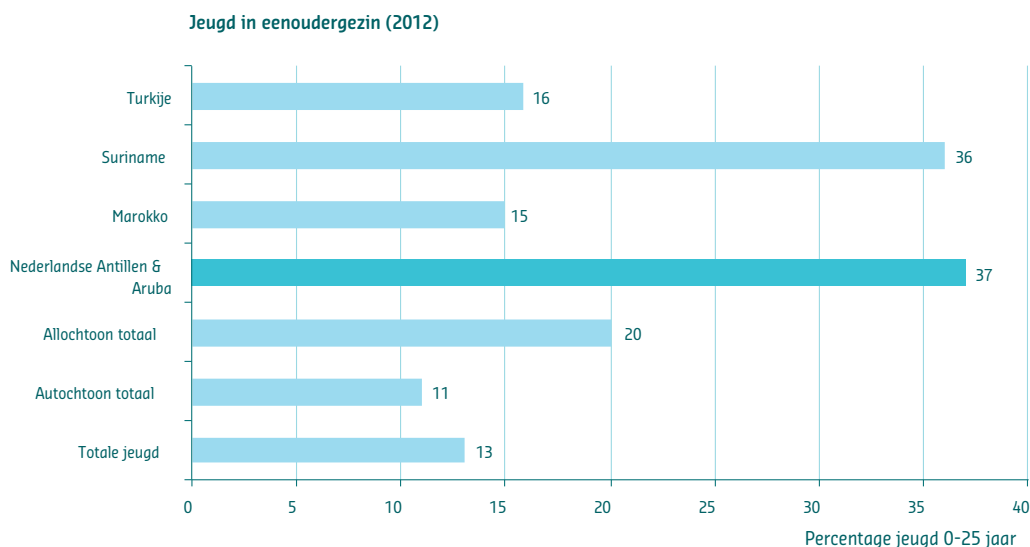
In 2012 groeit 20 procent van de allochtone jeugd (0 tot en met 25 jaar) op in een eenoudergezin.

Bij autochtone kinderen geldt dat voor 11 procent. Verhoudingsgewijs komt eenouderschap het vaakst voor bij Antillianen en Surinamers. In deze groepen groeit meer dan 35 procent van de kinderen op met één ouder. Maar ook in de Turkse en Marokkaanse groep is het aantal eenoudergezinnen de laatste jaren toegenomen tot een op de tien huishoudens.

Aantallen kinderen per gezin

In 2010 ligt het gemiddelde kindertal bij autochtone Nederlandse gezinnen op 1,8. Bij allochtone vrouwen ligt dat cijfer van oudsher een stuk hoger. Maar in de loop van de tijd is bij hen het gemiddelde kindertal gedaald. Turkse en Marokkaanse vrouwen zijn minder kinderen gaan krijgen, maar het gemiddelde kindertal is bij hen nog altijd hoger dan bij autochtone vrouwen. Het kindertal van de tweede generatie niet-westerse allochtone vrouwen zal naar verwachting weinig meer verschillen van het kindertal van autochtone vrouwen. Bij Surinaamse en Antilliaanse vrouwen ligt het nu al lager dan bij autochtone vrouwen.

Turkse en Marokkaanse gezinnen zijn dus over het algemeen groter dan autochtone gezinnen. De kinderen groeien ook vaker dan autochtone kinderen op met meer dan één broertje of zusje. Gezinnen met drie of meer kinderen komen relatief het meeste voor onder Marokkanen. Surinaamse en Antilliaanse gezinnen zijn ongeveer even groot als autochtone gezinnen.

Gemiddeld kindertal per vrouw naar herkomst

	1996	2000	2005	2010
Marokko	3,252	3,221	2,872	2,514
Turkije	2,318	2,181	1,879	1,738
Antillen	1,466	1,778	1,638	1,750
Suriname	1,446	1,655	1,548	1,702
Totaal allochtoon	1,804	1,960	1,787	1,772
Totaal autochtoon	1,465	1,654	1,684	1,816

Bron: CBS Statline 2012

Gezinnen in achterstandssituaties

Kinderen die in een gezin met een lage sociaaleconomische status (SES) wonen, lopen meer risico problemen te krijgen. Onder een lage SES wordt verstaan: een laag opleidingsniveau van de ouders en weinig inkomen, bijvoorbeeld door werkloosheid van de ouder(s). Relatief veel allochtone kinderen hebben hiermee te maken.

Bijna een kwart van de allochtone huishoudens (22,5 procent) had in 2010 een laag inkomen. Dit is vier keer zoveel als bij autochtone huishoudens. Binnen de niet-westerse huishoudens liep het aandeel met een laag inkomen uiteen van 15 procent van de Surinaamse gezinnen tot 24,5 procent van de Marokkaanse gezinnen (CBS/SCP 2011). Deze aantallen lopen wel terug, mede doordat tweedegeneratie migranten minder vaak een laag inkomen hebben. In 2010 was dat bij gemiddeld 16 procent het geval.

Het opleidingsniveau van allochtone ouders ligt lager dan dat van autochtonen. Het verschil is het grootst bij niet-westerse allochtonen van de eerste generatie: gemiddeld 21 procent heeft de basisschool als hoogst voltooide opleiding, tegenover 7 procent van de autochtone bevolking. Onder de

niet-westerse allochtonen zijn Turken en Marokkanen gemiddeld het laagst opgeleid. Respectievelijk 35 en 40 procent heeft alleen basisschool en onder deze laag opgeleiden vormen vrouwen de meerderheid. Onder Surinamers en Antillianen heeft 15 procent niet meer dan basisonderwijs, maar bij die groepen hebben de vrouwen meer opleiding dan de mannen. De verschillen met autochtonen nemen langzaam af. De tweede generatie niet-westerse allochtonen volgt inmiddels meer onderwijs dan de eerste generatie (Verweij e.a. 2009). Dat is bijvoorbeeld te zien aan het aantal jongeren dat een startkwalificatie heeft behaald. Bij de eerste generatie Turken en Marokkanen was dat 34 en 40 procent van de 15- tot 64-jarigen. Bij de tweede generatie is dat voor beide groepen 75 procent. Bij de Surinamers en Antillianen had van de eerste generatie resp. 59 en 64 procent een startkwalificatie en dat is bij de tweede generatie 80 procent geworden (Gijsberts e.a. 2012).

Tienermoeders

In 2011 hebben 2365 meisjes jonger dan 20 jaar een kind gekregen. Met 4,8 per 1000 meisjes onder de 20 is dat na Zwitserland het laagste aantal tienermoeders in Europa. Maar er zijn grote verschillen: bij Turkse meisjes van de tweede gene-

ratie is dit getal 2,2. Minder nog dan bij autochtone meisjes met 3,5. Van de niet-westerse allochtone meisjes krijgen er 10 van iedere 1000 een kind voor hun twintigste verjaardag. Daar horen dus ook die Turkse meisjes bij, maar het gemiddelde wordt sterk bepaald door de Surinaamse en Antilliaanse meisjes, bij wie er achtereenvolgens 23,5 en 39 per duizend moeder worden voor hun 20e. Desondanks is het aantal tienermoeders in Nederland de laatste decennia gestaag afgenomen (CBS 2012b).

Opvoeding

Hoe ouders de opvoeding beleven blijkt samen te hangen met het voorkomen van opvoedproblemen. Bij ouders die negatief gestemd zijn over de opvoeding worden vaker opvoedproblemen gesignaleerd dan bij ouders die daar positief tegenover staan. Van de ouders met kinderen in de leeftijd van 0 tot 12 jaar is 94 procent tevreden over de opvoeding. De helft hiervan heeft echter wel in het afgelopen jaar enige zorgen of problemen gehad met de opvoeding. Van alle ouders heeft 6 procent een uitgesproken negatieve beleving van de opvoeding. Dat houdt in dat zij ontevreden zijn over de opvoeding, dat zij het belastend en zwaar vinden en/of dat zij zich veel zorgen maken over de opvoeding. Een negatieve beleving van de opvoeding komt bij sommige groepen ouders vaker voor dan bij andere. Ouders met een niet-westerse afkomst, ouders uit eenoudergezinnen, ouders die onder de armoedegrens leven en gezinnen waarbij de moeder een lage opleiding heeft zijn vaker negatief gestemd over de opvoeding (Zeijl e.a. 2005).

Kindermishandeling

Het meest recente onderzoek (Alink e.a. 2011) laat zien dat in gezinnen van de vier grote niet-westerse migrantengroepen driemaal zo veel kindermishandeling plaatsvindt als je zou verwachten op grond van hun aandeel in de bevolking. Analyse van de gegevens laat zien dat het risico op kindermishandeling bij deze groepen voor een belangrijk deel verklaard wordt door een lage opleiding. Bij deze gezinnen gaat het relatief vaak om fysieke verwaarlozing en om onderwijs- en emotionele verwaarlozing.

Onderwijs

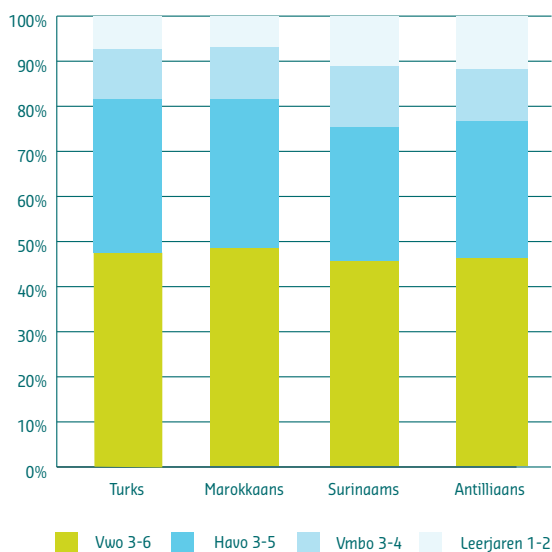
Basisonderwijs

Nog altijd hebben kinderen uit migrantengezinnen aan het begin van de basisschool een taalachterstand (Gijsberts e.a. 2012). Ook al heeft een derde van de Turkse en Marokkaanse en een vijfde van de Surinaamse en Antilliaanse kinderen deelgenomen aan een programma voor voor- en vroegschoolse educatie. Ook op het gebied van rekenen lopen zij achter bij hun autochtone medeleerlingen, maar daar is het verschil minder groot. Gedurende hun tijd op de basisschool weten deze kinderen hun achterstand te verkleinen, maar er blijft een kloof bestaan tussen allochtone en autochtone leerlingen. Over de laatste decennia gezien wordt die kloof wel steeds kleiner. In het schooljaar 2007-2008 scoorden Turkse en Marokkaanse kinderen vier punten hoger op de Cito-toets dan veertien jaar daarvoor. Het kleiner worden van de achterstanden wordt voor een belangrijk deel verklaard door de hogere opleiding van de ouders van deze kinderen, zeker bij de Turken en Marokkanen. En omgekeerd kan de achterstand die er nog altijd is, worden toegeschreven aan de vele gevallen waarin ouders nog een lage opleiding en een gebrekkige taalvaardigheid hebben (Gijsberts e.a. 2012).

Voortgezet onderwijs

Van alle leerlingen binnen het voortgezet onderwijs gaat 22 procent naar het vmbo, 16 procent naar de havo en 18 procent naar het vwo. De overige leerlingen zitten in de eerste leerjaren van het voortgezet onderwijs; zij worden in de onderwijsstatistieken nog niet tot een van deze schooltypen gerekend. Allochtonen zijn niet evenredig verdeeld over de verschillende scholen: van de Turkse en Marokkaanse leerlingen zit 36 procent op het vmbo. Op de havo en zeker op het vwo zitten maar weinig leerlingen van Turkse en Marokkaanse herkomst. Van alle leerlingen in de bovenbouw van de havo is 18 procent allochtoon; 2 procent is Turks en 2 procent is Marokkaans. Van alle leerlingen in de bovenbouw van het vwo is niet meer dan 17 procent allochtoon: 1,3 procent Turks en 1,1 procent Marokkaans.

Deelname voortgezet onderwijs niet-westerse migrantengroepen 2011-2012

Hoger onderwijs

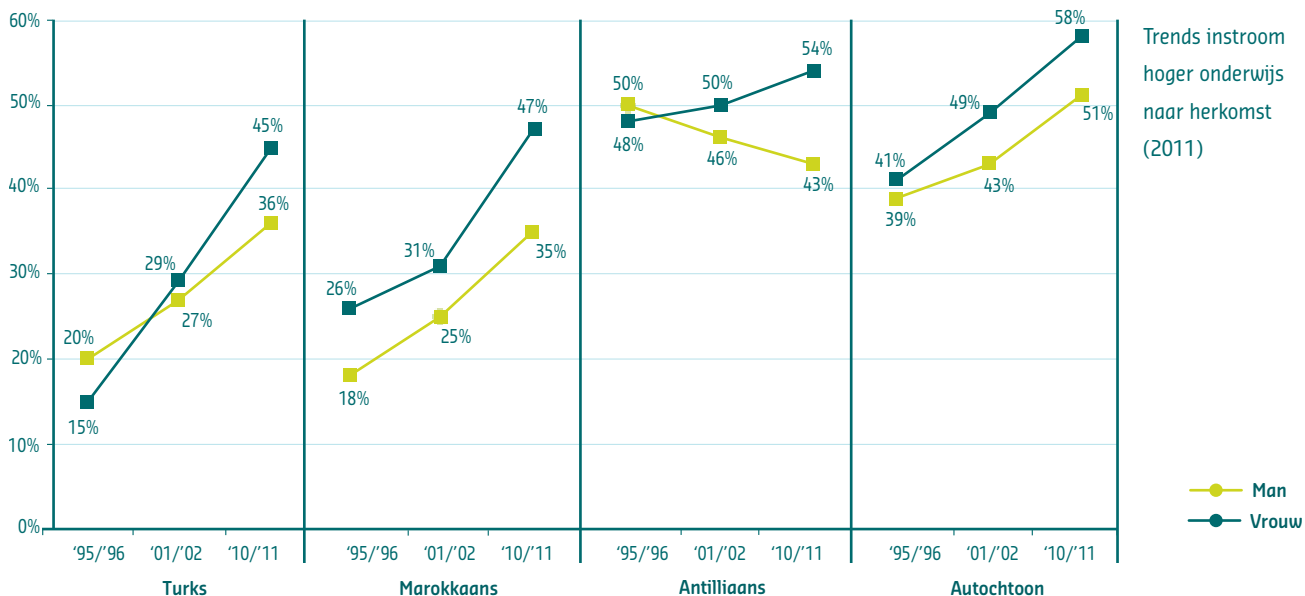
De instroom in het hoger onderwijs van vooral Turkse en Marokkaanse jongeren is in de afgelopen vijftien jaar sterk gegroeid. Sinds 1995 zijn er twee keer zoveel Turkse en Marokkaanse jongeren van de tweede generatie een opleiding op hbo- of universitair niveau gaan volgen. Inmiddels begint rond de 40 procent van de Turkse en Marokkaanse jongeren aan een opleiding in het hoger onderwijs. Ook bij de Surinaamse jongeren is sprake van een stijging, al is die minder groot. De instroom

van Antilliaanse jongeren is altijd al relatief hoog geweest is en is niet verder toegenomen (Gijsberts e.a. 2012).

Hoewel ook meer allochtone mannen de afgelopen jaren hoger onderwijs zijn gaan volgen, komt de grote stijging van die instroom vooral voor rekening van jonge vrouwen van niet-westerse herkomst. Ten opzichte van 1995/1996 is de instroom van vrouwen van Turkse, Marokkaanse en Surinaamse afkomst gestegen met respectievelijk 30, 21 en 20 procent. Ter vergelijking: de deelname van autochtone vrouwen aan het hoger onderwijs is in diezelfde periode met 17 procent gestegen. Bij de Antilliaanse vrouwen is de deelname met niet meer dan 6 procent gegroeid. Dit komt omdat er al relatief veel Antillianen deelnemen aan het hoger onderwijs. Onder Antilliaanse jongens is in dat tijdsbestek zelfs sprake van een daling. Hoe dit komt is niet duidelijk.

In 2000 was ongeveer 24 procent van de Turken en Marokkanen in het bezit van een startkwalificatie. In 2010 is dat gestegen tot 44 procent. Onder Surinamers, Antillianen en Arubanen is het aandeel personen met een startkwalificatie met 60 procent hoger maar nog steeds relatief laag ten opzichte van autochtonen. Onder autochtonen is in 2010 70 procent in het bezit van een startkwalificatie (CBS 2011).

Aandeel jongeren tot 25 jaar bij instroom hbo of wo

Het aantal niet-westerse jongeren dat het hoger onderwijs met een diploma verlaat is de laatste tien jaar toegenomen. In 2002/2003 ontving 52 procent van de niet-westerse jongeren na zeven jaar een hbo-diploma. In 2010/2011 ging het om 55 procent van die jongeren. In het wetenschappelijk onderwijs is de stijging groter, namelijk van 44 procent naar 64 procent van de niet-westerse jongeren (Gijsberts e.a. 2012).

Schoolverzuim en schoolverlaten

Schoolverzuim

Relatief veel allochtone jongeren verlaten het onderwijs zonder het behalen van een startkwalificatie. In het schooljaar 2009/2010 ging 5,2 procent van de allochtone jongeren van school zonder startkwalificatie, terwijl dat bij autochtone jongeren 2,7 procent was. Maar dit verschil tussen allochtone en autochtone jongeren neemt wel langzaam af: in 2005/2006 was dat nog 3 procent.

Voortijdig schoolverlaters		
	Percentage vsu'ers	
	2005/06	2010/11
Autochtoon	3,4	2,3
Allochtoon	6,4	5,1
Westerse allochtoon	5,1	3,9
Niet-westerse allochtoon	6,6	5,1
- Turks	6,0	4,8
- Marokkaans	6,6	5,5
- Surinaams	6,9	5,3
- Antilliaans/Arubaans	7,6	7,0
Totaal	4,0	2,9

Arbeidsmarkt

De tweede generatie allochtonen komt in vergelijking met de eerste generatie hoger op de beroepsladder. Vooral onder Turkse en Marokkaanse Nederlanders is de stijging aanzienlijk. In 2000 had 70 procent van de Turkse werknemers een beroep op laag niveau, bij Marokkaanse werknemers was dit 65 procent. In 2010 is het aandeel afgenomen naar respectievelijk 51 en 53 procent (Gijsberts e.a. 2012).

Desondanks is de arbeidspositie van jonge alloch-

tonen nog zorgelijk. In 2010 was de werkloosheid onder hen aanzienlijk hoger dan bij hun autochtone leeftijdgenoten. Bijna een kwart van de niet-westerse allochtonen tussen 15 en 25 jaar is in dat jaar werkloos, terwijl het bij autochtone jongeren om 10 procent gaat. Onder Marokkaanse en Surinaamse jongeren is met respectievelijk 28 en 27 procent de jeugdwerkloosheid het hoogst. Van de Turkse en Antilliaanse jongeren is respectievelijk 21 procent en 22 procent zonder werk (Gijsberts e.a. 2012).

Welbevinden

Psychisch welbevinden

Jeugdigen in de leeftijd van 11,5 tot en met 16 jaar zijn over het algemeen zeer tevreden over hun leven. Zij geven het gemiddeld een 8. Allochtone leerlingen geven minder vaak aan dat ze een goede gezondheid hebben en ze zijn vaker te dik, maar tegelijk verschillen ze in welbevinden niet van autochtone leerlingen (Dorsselaer e.a. 2010).

Psychosociale problemen

Psychosociale problemen worden vaak ingedeeld in emotionele problemen en gedragsproblemen. Onderzoek naar het voorkomen van psychosociale problemen bij migrantenjeugd geeft, afhankelijk van de informant, wisselende resultaten. Er zijn twee landelijke onderzoeken, de Peiling Jeugd en Gezondheid (0-12 jarigen) (Zeijl e.a. 2005) en het HBSC onderzoek (11-17 jarigen) (van Dorsselaer e.a. 2010) die onder meer via zelfrapportage door ouders en kinderen inzicht verschaffen in het voorkomen van problemen.

Kinderen van 0 tot 12 jaar

Volgens artsen en verpleegkundigen in de jeugdgezondheidszorg heeft 11 tot 28 procent van de kinderen van 0 tot 12 jaar (percentage is afhankelijk van de leeftijd) last van psychosociale problemen. Afgaande op wat de ouders zeggen heeft 4 tot 6 procent van deze kinderen een of andere vorm van psychosociale problematiek.

Artsen en verpleegkundigen signaleren evenveel psychosociale problemen onder de verschillende etnische groepen. Zij zien weinig verschillen tussen kinderen van westerse en niet-westerse afkomst.

Een opmerkelijke uitzondering is dat zij bij Marokkaanse kinderen zelfs minder problemen zien. Ouders, en in het bijzonder die van Turkse en Marokkaanse afkomst, rapporteren echter vaker psychosociale problemen bij hun kinderen dan ouders van Nederlandse kinderen. Turkse en Marokkaanse ouders zien bij hun kinderen vooral emotionele problemen (bijvoorbeeld teruggetrok-

kenheid, psychosomatische klachten, angst of depressie). Op basis van wat de ouders zeggen, zouden kinderen van Turkse afkomst drie keer zo vaak emotionele problemen hebben als autochtone kinderen. Maar ook geven kinderen (8 tot 12 jaar) van Turkse afkomst zelf aan vaker depressief te zijn dan westerse kinderen. Volgens dit onderzoek (Zeijl e.a. 2005) speelt land van herkomst bij de zogenoemde externaliserende of gedragsproblemen veel minder een rol dan bij emotionele problemen.

Kinderen van 11 tot 17 jaar

Bijna 15 procent van de jongeren in het voortgezet onderwijs geeft aan last te hebben van psychosociale problemen. Psychosociale problemen beslaan in dit onderzoek: emotionele problemen (stemmingsproblemen, depressie en psychosomatische klachten), gedragsproblemen (bijvoorbeeld vechten, agressief gedrag, stelen), hyperactiviteit (impulsiviteit, rusteloosheid en gebrek aan concentratie) en problemen met leeftijdsgenoten en weinig prosociaal gedrag (Van Dorsselaer e.a. 2010).

Over het geheel genomen rapporteren allochtone jongeren minder problemen (emotionele problemen, hyperactiviteit) dan autochtone leerlingen. Dit is in strijd met andere onderzoeken waaruit blijkt dat emotionele problemen bij allochtonen vaker zouden voorkomen. Wel rapporteren de allochtone jongeren meer gedragsproblemen. Wanneer echter de gegevens gecorrigeerd worden voor opleidingsniveau en gezinswelvaart zijn de verschillen tussen allochtone en autochtone jongeren niet meer significant.

Psychosociale problemen in het voortgezet onderwijs (% met veel problemen)

	Totaal	Autochtoon	Allochtoon
	voortgezet onderwijs	voortgezet onderwijs	voortgezet onderwijs
Totaal	14.6	14.7	13.7
Emotionele problemen	14.5	15.6	9.8*
Gedragsproblemen	12.9	11.9	17.8*
Hyperactiviteit	24.5	26.0	17.4*
Problemen met leeftijdsgenoten	11.0	10.5	13.1

*= statistisch significant

Bron: Van Dorsselaer e.a. 2010

De bovenstaande informatie is afkomstig uit onderzoek dat gebruik maakt van zelfrapportage van jongeren, ouders en beroepskrachten. De Gezondheidsraad (2012) is anders te werk gegaan en baseert zich op een groot aantal Nederlandse onderzoeken. Daaruit komt het beeld naar voren dat migrantenkinderen in het algemeen vaker psychische problemen hebben en dat zij bovendien ondervertegenwoordigd zijn in de jeugd-geestelijke gezondheidszorg. Er zijn echter grote verschillen tussen de groepen allochtonen. De Gezondheidsraad concludeert dat over jongens van Marokkaanse afkomst vaker problemen worden gemeld dan over autochtone jongeren. Kinderen van Turkse afkomst hebben vaker emotionele problemen en bij Antilliaanse jongeren komen beide soorten problemen vaker voor dan bij hun autochtone leeftijdgenoten. Verder stelt de Gezondheidsraad dat allochtone jeugdigen met problemen vaak niet de hulp krijgen die ze nodig hebben. Vooral de geestelijke gezondheidszorg ziet minder allochtone jeugd dan je zou verwachten op grond van de problemen die zich bij hen voordoen.

Middelengebruik

Afgaande op wat leerlingen zelf zeggen, hebben allochtone leerlingen in de maand voorafgaand aan het onderzoek significant minder gedronken dan hun autochtone leeftijdgenoten. Hoewel het gebruik van tabak en cannabis onder allochtone leerlingen lager is dan bij autochtone leerlingen zijn de verschillen niet significant.

	Autochtoon	Allochtoon
Dagelijks roken	7.0	5.4
Alcohol gebruik laatste maand	41.0	18.9*
Cannabis gebruik laatste maand	5.3	4.4

Bron: Van Dorsselaer e.a. 2010

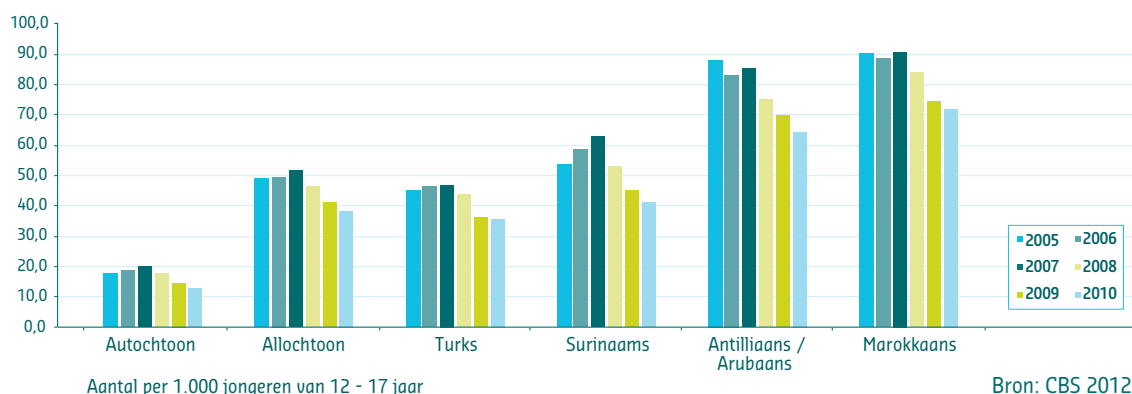
Criminaliteit

Geregistreeerde jeugdcriminaliteit

Van alle jongeren van 12 tot 18 jaar is in 2009 2,1 procent door de politie verhoord als verdachte van een strafbaar feit. Allochtone jongeren worden verhoudingsgewijs vaker verdacht van een misdrijf dan autochtone jongeren. Het aandeel niet-westerse allochtone jongeren dat in aanraking komt met de politie is substantieel hoger dan dat van autochtone jongeren

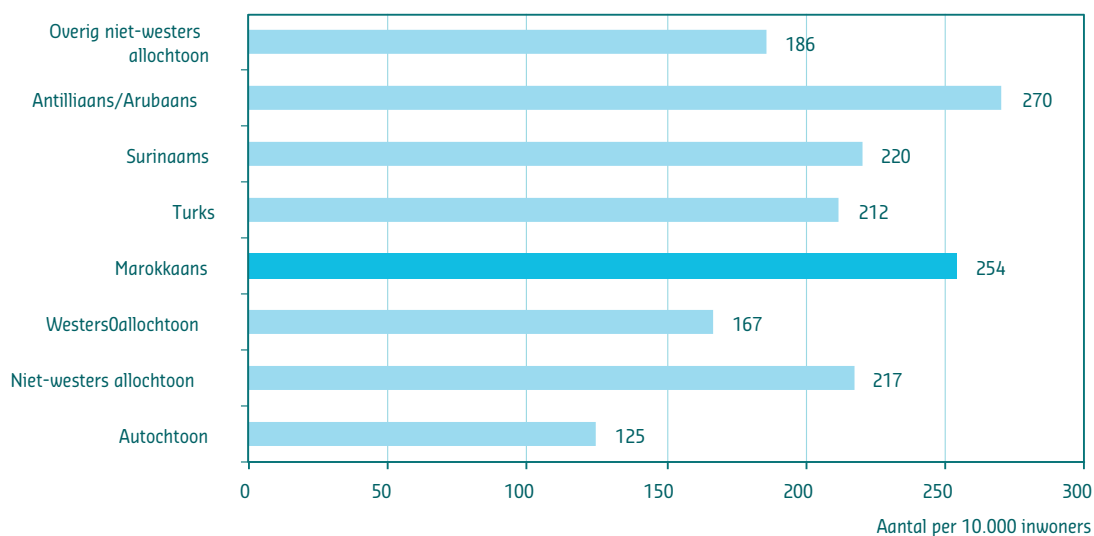
Sinds 2005 is er bij alle herkomstgroepen een daling te zien in het aantal aangehouden minderjarige verdachten. Jongeren met een Marokkaanse afkomst vormen over de jaren heen de grootste groep. In 2010 zijn 72 van elke duizend jongeren met een Marokkaanse herkomst als verdachte aangehouden. In 2005 was dit aantal nog 90 per duizend. Vergeleken met autochtone jongeren worden allochtone jongeren aanzienlijk vaker aangehouden. In 2010 ging het bij autochtone jongeren om 12,8 per duizend jongeren, en bij allochtone jongeren om 38,2 per duizend.

Minderjarige verdachten (2005-2010)

Bron: CBS 2012a

Jongeren met Halt-verwijzing (2011)

Bron: CBS 2012a

Jongeren met een Halt-afdoening

Ook krijgen jongeren van allochtone afkomst het vaakst met Halt-afdoeningen te maken. Vooral jongeren van Marokkaanse, Surinaamse en Antilliaanse afkomst zijn oververtegenwoordigd.

Verblijf in justitiële jeugdinrichting

In 2011 verblijven 1678 jongeren van 12 tot 18 jaar in een justitiële jeugdinrichting. Hiervan is 60 procent van allochtone afkomst (CBS 2012b).

Zelfrapportage daderschap

Wanneer aan jongeren van 10 tot 18 jaar zelf gevraagd wordt of ze zich in het voorgaande jaar schuldig hebben gemaakt aan een misdrijf, geeft in 2010 ruim 30 procent een bevestigend antwoord. Hoewel autochtone jongeren iets vaker dan allochtone jongeren zeggen een misdrijf te hebben gepleegd is het verschil niet significant (Van der Laan & Blom 2011).

Tot slot

Momenteel zijn nog de meeste niet-westerse allochtone ouders buiten Nederland geboren. Zij behoren daarmee tot de eerste generatie. Deze eerste generatie ouders wordt veelal gekenmerkt door een lage opleiding, relatief grote gezinnen en een laag inkomen. Dit zijn risicokenmerken voor het ontwikkelen van problemen. In de loop van de komende jaren zal een steeds groter deel van de niet-westerse bevolking in Nederland geboren en getogen zijn. Dit betekent dat veel meer kinderen zullen worden opgevoed door ouders die de Nederlandse samenleving kennen, die een hoger onderwijsniveau halen en die ook de Nederlandse taal (beter) beheersen. Verschillen in functioneren tussen autochtone en allochtone jeugdigen worden nu al steeds kleiner en deze trend zal verder doorzetten. Het aandeel Turkse en Marokkaanse jongeren dat een hogere opleiding volgt, is de laatste 15 jaar gestegen van 20 naar 40 procent. Onder de tweede generatie Turkse Nederlanders is het aandeel van personen met een afgeronde hbo- of wo-opleiding in zeven jaar tijd gegroeid van 7 naar 18 procent, bij Marokkanen in dezelfde periode van 11 naar 21 procent.

Er zijn ook minder gunstige ontwikkelingen en terreinen die nog veel aandacht behoeven: de werkloosheid stijgt bij niet-westerse migranten sneller dan bij autochtonen, en de criminaliteit onder jongeren van Marokkaanse en Antilliaanse afkomst blijft onveranderd hoog.

De beschikbare gegevens over psychosociale problemen zijn niet eenduidig. Niet-westerse ouders en kinderen van 8 tot 12 jaar rapporteren vaker emotionele problemen. In het voortgezet onderwijs hebben autochtone en allochtone leerlingen even vaak last van emotionele problemen. Het gaat hier echter wel om een op de vijf leerlingen. Hierbij is dus zowel voor autochtone als allochtone leerlingen aandacht nodig.

Bronnen

Alink, L., IJzendoorn, R. van, Bakermans-Kranenburg, M., Pannebakker, F., Vogels, T., & Euser, S. (2011). *Kinder mishandeling in Nederland Anno 2010. De Tweede Nationale Prevalentiestudie Mishandeling van kinderen en jeugdigen (NPM 2010)*. Leiden: Universiteit Leiden/TNO.

Boekhorn, P. & Jong, T. de (2008). *Gezinnen van de toekomst. Cijfers en trends*. E-Quality.

CBS/SCP (2011). *Armoedesignalement 2011*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek/Sociaal en Cultureel Planbureau.

CBS (2011). *Jaarboek onderwijs in cijfers 2011*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.

CBS (2012a). *Bevolkingsstatistieken*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.

CBS (2012b). *Landelijke Jeugdmonitor. Jaarrapport 2012*. Den Haag/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek.

Dorselaer, S. van, Looze, M. de, Vermeulen-Smit, E., Roos, S. de, Verdurmen, J., Bogt, T. ter, & Vollebergh, W. (2010). *Gezondheid, welzijn en opvoeding van jongeren in Nederland. HBSC 2009*. Utrecht/Den Haag: Trimbos-instituut, Universiteit Utrecht, Sociaal en Cultureel Planbureau.

Gezondheidsraad (2012). *Psychische gezondheid en zorggebruik van migranten jeugd*. Den Haag: Gezondheidsraad.

Gijsberts, M., Huijnk, W. & Dagevos, J. (2012). *Jaarrapport integratie 2011*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Laan, A.M. van der & Blom, M. (2011). *Laan, A. van der, & Blom, M. (2011).*

Jeugdcriminaliteit in de periode 1996-2010. Ontwikkelingen in zelfgerapporteerde daders, door de politie aangehouden verdachten en strafrechtelijke daders op basis van de Monitor

Jeugdcriminaliteit 2010. Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC).

Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschappen (2012). *Bijlage VSV-brief 2012. Nieuwe voortijdig schoolverlaters. Conventiejaar 2010-2011. Voorlopige cijfers*. Den Haag: Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschappen. Verweij, A., Sanderse, C., Lucht, F. van der (2009). *Scholing en opleiding. Heden, verleden en toekomst*.

www.nationaalkompas.nl gedownload op 06-10-2009.

Zeijl, E., Crone, M., Wiefferink, K., Keuzenkamp, S. & Reijneveld, M. (2005). *Kinderen in Nederland*. Den Haag/Leiden: Sociaal en Cultureel Planbureau / TNO Kwaliteit van Leven.

www.scp.nl

www.cbs.nl

<http://jeugdstatline.cbs.nl>

www.jeugdmonitor.cbs.nl

Colofon

© 2013 Nederlands Jeugdinstituut

Tekst:

Deniz Ince en Gert van den Berg

Foto's:

Marsel Loermans, Bettina Neumann, Charles Roffey, Patrick Sheándell O'Carroll (PhotoAlto), Don Wijns (Frissewind)

Nederlands
Jeugd
instituut

Nederlands Jeugdinstituut

Postbus 19221

3501 DE Utrecht

030 - 230 63 44

website www.nji.nl

e-mail info@nji.nl